

Teema: RE: TAOTLUS: EHS-i anonüümitud logide analüüsimine

Saatja: Arne Koitmäe <arne.koitmae@valimised.ee>

Kuupäev: 05.02.26, 15:55

Saaja: Ausad Valimised <ausadvalimised@infoaed.ee>, Valimisteenistuse info <info@valimised.ee>

Tere

Riigikogu valimise seaduse (RKVS) § 48⁶ lg 8 kohaselt säilitatakse anonüümitud logisid ning neid võib väljastada ja kasutada üksnes teaduslikul otstarbel. Taotluses esitatud eesmärk – veenduda häältelugemise protseduuride ja auditite käigus esitatud väidete korrektsuses – on olemuselt kontrolli- ja järelevalvefunktsioon, mis teenib vaatlusraporti koostamise huve. Selleks on seadusega ette nähtud vaatleja staatus ja õigused (RKVS § 19⁴), kuid mis ei laiene piiratud juurdepääsuga logide väljastamisele teadusliku uuringu erandi alusel.

Vastavalt teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni korralduse seaduse § 3 lõikele 3 peab teadusasutusel olema positiivne evalveerimisotsus, mis kinnitab asutuse võimekust viia läbi rahvusvaheliselt tunnustatud tasemel teadustööd. MTÜ Ausad Valimised on vastavalt esitatud taotlusele "vaatlejaid koondav ühendus", mitte teadusasutus. MTÜ Ausad Valimised ei ole evalveeritud teadus- ja arendusasutus ning esitatud materjalidest ei nähtu, et kavandatav tegevustoimub akadeemilise uurimisprojekti raames, mis vastaks teaduseetika ja metodoloogilise ranguse nõuetele.

Eeltoodust tulenevalt on riigi valimisteenistus seisukohal, et taotluses nimetatud eesmärk ei kvalifitseeru teaduslikuks kasutuseks RKVS tähenduses ning taotlus ei ole põhjendatud.

Arne Koitmäe
Riigi valimisteenistuse juht
+372 631 6543
arne.koitmae@valimised.ee

Riigi valimisteenistus
Toompea tänav 1, Tallinn
<https://www.valimised.ee>

-----Original Message-----

From: Ausad Valimised <ausadvalimised@infoaed.ee>
Sent: Wednesday, January 28, 2026 10:00 AM
To: Valimisteenistuse info <info@valimised.ee>
Subject: Re: TAOTLUS: EHS-i anonüümitud logide analüüsimine

Lgp RVT!

MTÜ Ausad Valimised on tegelikult olemasolev vaatlejaid koondav ühendus, mis on olnud tegev KOV valimiste 2025 vaatlemisel ja kaebemenetluses, sh on MTÜ koostanud vaatlejatelt kogutud teabe põhjal KOV valimiste eelraporti [1] ning plaanib koostada ka lõppraporti. Selleks soovib MTÜ kasutada vaatlejatele turvapoliitika 9.2.5 alusel võimaldatavaid anonüümitud logisid, millele MTÜ-l ja samuti vaatlemisel osalenud ning raporti koostamise eest vastutaval Märt Põdral on taotlejatena õigus.

Selliste uurimistööde koostamine koostöös vaatlejatega kuulub MTÜ põhikirjaliste tegevuste hulka ning on kehtivas, st MTÜ tegelikus põhikirjas markeeritud mh teadmuse loomise ja vahendamise märksõna all.
Logide analüüsi eest vastutab ja seda vahetult teostab Märt Põder, kelle CV oli lisatud 16.01 taotlusele ning kelle roll ja pädevus teadusprojektis oli taotluses

lahti seletatud. Logide analüüsist saadavaid teadmisi vahetult kasutab MTÜ ja sellega seotud valimisvaatlejad, kuid need on eeldatavasti olulised valijate jt demokraatliku ühiskonna liikmete jaoks laiemalt.

Vaatlusraportite koostamine on vaatlejate tavapärane tegevus demokraatlikus ühiskonnas, mida ootab vaatlejatelt demokraatlik avalikkus. Raport edastatakse valimisel ka valimiste korraldajale.

Kuigi sellist tegevust valimisseadused üheselt ei kirjelda, on see varem olnud määratletud vaatlemise korda kirjeldavates määrustes ning pole põhjust arvata, et selliste metoodiliste ja kokkuvõtivate raportite tähendus demokraatlikus protsessis oleks muutunud.

Logid palume edastada e-mailile.

Märt Pöder ja MTÜ Ausad Valimised
+372 55643754 ja ausadvalimised.ee

[1] <https://ausadvalimised.ee/docs/kov2025-eelraport/>

[2]

<https://www.riigikogu.ee/tegevus/dokumendiregister/dokument/e28d2604-8c22-429b-8090-436b0a77ade1/>

26.01.26 16:01 Arne Koitmäe kirjutas:

Tere

Taotluses viidatud Riigikohtu lahendi kohaselt peab riigi valimisteenistusel olema võimalik veenduda, et teadusprojekt on tegelik. Olete esitanud lahendis loetletud minimaalsed andmed - teadusprojekti konkreetset sõnastatud teema, kavandatud eesmärk, uurimisküsimused ja metoodika andmed kavandatava teadustöö kohta. Esitatud taotluse alusel ei ole võimalik veenduda teadusprojekti tegelikkuses. Palume esitada andmed, kes teadustööd teostavad ning tõendid, mis võimaldaksid veenduda, et taotluse esitanud isikud on pädevad teadustegevuseks (eelkõige teadustöö vahetuks teostamiseks pädev isik või institutsionaalse teadustöö tegija) teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni korralduse seaduse § 3 tähenduses.

Arne Koitmäe
Riigi valimisteenistuse juht
+372 631 6543
arne.koitmae@valimised.ee

Riigi valimisteenistus
Toompea tänav 1, Tallinn
<https://www.valimised.ee>

-----Original Message-----

From: Ausad Valimised <ausadvalimised@infoaed.ee>
Sent: Friday, January 16, 2026 2:15 PM
To: Valimisteenistuse info <info@valimised.ee>
Subject: Re: TAOTLUS: EHS-i anonüümitud logide analüüsimine

Lgp RVT!

Vastavalt Riigikohtu otsusele kaasuse 5-26-1 lahendi punktis 14 osutame konkreetsele teadusprojektile, mille jaoks soovime logisid kasutada:

1) Teadusprojekti teema on elektroonilise häälte lugemise ja tulemuse kindlakstegemise käigus esitatavate väidete korrektsuse tagamine ning sellega seotud väljakutsed.

2) Teadusprojekti eesmärk on kaardistada tegelike välitööde andmete põhjal probleeme, mis elektroonilise häälte lugemise ja tulemuse kindlakstegemise käigus tekivad, ning analüüsida nende tekkepõhjuseid.

3) Teadusprojekti peamine uurimisküsimus on, et kuidas tagada demokraatlikule avalikkusele, sh valimisvaatlejatele võimalus avaliku häältelugemise ja tulemuse kindlakstegemise käigus veenduda, et sammud läbiti korrektselt ja tulemus vastab valijate tegelikule tahtele.

4) Taotlusse puutuv spetsiifiline uurimisküsimus tõukub häältelugemisel ja auditeerimisel, sh kaebemenetluses ja audiitori raportites esitatud vastuolulistest väidetest, mille kohta pole neis allikates küllaldasi või kooskõlalisi selgitusi ning vastuolude tegeliku sisu hindamiseks on tarvis tutvuda ka anonüümitud logidega, mille kasutamine teaduslikuks otstarbeks on seaduse järgi ette nähtud.

5) Uurimistöö tulemused leiavad kasutamist valimisvaatlejaid ühendava MTÜ Ausad Valimised 2025. aasta KOV valimiste elektroonilise hääletamise lõppraportis, mis lähtub MTÜ vaatlejate aastatepikkusest kogemusest ja ODIHR soovitustest elektroonilise hääletuse vaatlemise kohta, mida kirjeldavad kokkuvõtlikult käsiraamatud IKT vahendite vaatlemise kohta valimiste korralduses [1] ja vaidluste lahendamise vaatlemisel [2].

Uurimistöö vaatepunktist on oluline märkida, et elektrooniline hääletus oma eksperimentaalses vormis ning selle vaatlemine on iseeneesest teadusliku uurimistöö objekt, sest selle jaoks puudub nii kohalikul kui rahvusvahelisel tasemel ühemõtteliselt kinnistunud hea praktika ja koostöös OSCE, IFES jt osapooltega püütakse selleni ühiste arutelude kaudu teadlaste omavahelises kommunikatsioonis konverentsidel jm foorumites alles jõuda.

Sisend tegelike andmete, sh anonüümitud logide kujul on sellise uurimistöö edenemiseks vajalik.

MTÜ on avaldanud oma eesmärkide ja vaatlejate tegevuse läbipaistvust tagava eelraporti vaatlejate hinnangutest enne häälte lugemist ja tulemuse kindlakstegemist [3], mis väljendab konkreetseid küsimusi või lõikusid valimiste korralduses, mille kohta soovivad välitöödel osalenud vaatlejad hankida vaatlemise käigus täiendavat teavet. Selle teabe süstematiseerimise ning analüüsimisega MTÜ vaatlejad tegelevad.

Vaatlusraporti ja selle tõenduspõhise ning teaduslikust metoodikast lähtuva teostuse eest vastutab kaastaotleja Märt Pöder, kes on erialalt filosoof, läbinud magistriõpingute raames põhjaliku koolituse teaduse metodoloogia alal ning suuteline kohandama teadmisteooria üldisi põhimõtteid valimiste praktilise vaatlemise ja selle tõenduspõhisuse analüüsile.

Lisame taotlusele ka Märt Põdra CV [4], millest nähtub, et ta on eksperdina pidanud hulga ettekandeid valimiste vaatlemisest, sh elektroonilise hääletuse valdkonna Euroopa juhtival teaduskonverentsil E-Vote-ID 2023 doktorantide sektsioonis ettekande elektroonilise hääletamise "nurjatust probleemist" [5] ning sama konverentsi plenaaril teaduslikult viljaka lühiettekande hääle salajasuse probleemist IVXV protokollis [6], mida arendas samal konverentsil 2025. aastal edasi Tallinna Tehnikaülikooli doktorant Tarvo Treier [7].

Logid palume edastada e-mailile.

Märt Pöder ja MTÜ Ausad Valimised
+372 55643754 ja ausadvalimised.ee

[1] <https://odihr.osce.org/odihr/elections/558318>

[2] <https://odihr.osce.org/odihr/elections/429566>

[3] <https://ausadvalimised.ee/kov2025>

[4] <https://infoaed.ee/cv.pdf>

[5] <https://p6drad-teel.net/~p6der/wicked-evoteid2023.pdf>

[6] <https://infoaed.ee/proof2023/>

[7] https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-032-05036-6_12

18.12.25 13:38 Elis Jürgens kirjutas:

Tere!

Vastavalt Riigikogu valimise seaduse (RKVS) § 48⁶ lg 8 säilitab anonüümitud logisid riigi valimisteenistus ning neid võib kasutada üksnes teaduslikul otstarbel. Käesolevas taotluses nimetatud eesmärk ei kvalifitseeru teaduslikuks kasutuseks. Samuti sätestab riigi valimisteenistuse infoturvapoliitika punkt 9.2.5, et ligipääs anonüümitud EHS logidele on vaatlejatele võimalik vaid põhjendatud taotluse alusel. Kuna taotluses esitatud eesmärk ei ole teaduslik, ei ole tegemist RKVS tähenduses põhjendatud taotlusega, mistõttu ei ole võimalik taotlust rahuldada.

Lugupidamisega

Elis Jürgens

Nõunik

elis.jyrgens@valimised.ee <<mailto:elis.jyrgens@valimised.ee>>

Riigi valimisteenistus

Toompea tänav 1, Tallinn

<https://www.valimised.ee> <<https://www.valimised.ee>>

-----Original Message-----

From: Ausad Valimised <ausadvalimised@infoaed.ee>

Sent: Thursday, December 11, 2025 11:00 PM

To: Valimisteenistuse info <info@valimised.ee>

Subject: TAOTLUS: EHS-i anonüümitud logide analüüsimine

Lgp RVT!

Taotleme vaatlemisel osalenud MTÜna infoturvapoliitika [1] punktile

9.2.5 vastavalt ligipääsu 2025. aasta KOV valimiste EHS-i anonüümitud logidele, et veenduda elektrooniliste häälte lugemise ja tulemuse kindlakstegemise käigus esitatud väidete korrektsuses.

Märt Pöder // MTÜ Ausad Valimised

+372 55643754 | ausadvalimised@infoaed.ee

+<<mailto:ausadvalimised@infoaed.ee>>

[1]

[https://www.riigikogu.ee/tegevus/dokumendiregister/dokument/](https://www.riigikogu.ee/tegevus/dokumendiregister/dokument/e28d2604-8c22-429b-8090-436b0a77ade1/)

[e28d2604-8c22-429b-8090-436b0a77ade1/](https://www.riigikogu.ee/tegevus/dokumendiregister/dokument/e28d2604-8c22-429b-8090-436b0a77ade1/)

<[https://www.riigikogu.ee/tegevus/](https://www.riigikogu.ee/tegevus/dokumendiregister/dokument/e28d2604-8c22-429b-8090-436b0a77ade1/)

[dokumendiregister/dokument/e28d2604-8c22-429b-8090-436b0a77ade1/>](https://www.riigikogu.ee/tegevus/dokumendiregister/dokument/e28d2604-8c22-429b-8090-436b0a77ade1/)